

Verkondiging 30 maart 2025 – 2 Korintiërs 5: 11-21 en Lucas 15: 11-32

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Kritiek, het zullen hier maar weinigen zijn die daar nooit mee te maken hebben. Een opmerking van een collega, een partner, een medevrijwilliger, van een gemeentelid. De een krijgt het meer dan de ander. Het hangt natuurlijk ook af van je rol die je hebt of functie die je bekleedt. Sommigen gaan met kritiek gemakkelijk om en bij anderen blijft het hangen.

Soms kunnen opmerkingen je wel raken. Afgelopen week schoot mij een voorval van een jaar of tien geleden in gedachten. Het was bij het koffiedrinken na de dienst dat een man naar mij toekwam. 'Michiel', zie hij, 'ik luister thuis regelmatig mee via kerkomroep en soms vergeet je de microfoon uit te zetten en hoor ik je meezingen.' Daar had hij het bij kunnen laten, dan was mijn reactie waarschijnlijk geweest: 'Goed dat je het zegt, ik zal erom denken mijn microfoon uit te zetten.' Maar de man voegde eraan toe: 'En ik vind dat je niet mooi zingt.' Tja, hoe reageer je daarop?

Kritiek ligt ook ten grondslag aan de beide Bijbelverhalen van vandaag, dat gedeelte uit het evangelie van Lucas en die woorden uit Paulus' tweede brief aan de Korintiërs. Beide zijn reacties op stekelige opmerkingen. Het mooie is dat wij niet alleen kunnen leren van hoe Jezus en Paulus daarop antwoorden, maar ook dat wat zij zeggen over anderen beoordelen en over vergeving heel waardevol is.

De aanleiding tot dat bekende verhaal over de verloren zoon is een sneer van de godsdienstige leiders van die dagen. De farizeeërs en Schriftgeleerden mopperden tegen elkaar over Jezus en zeggen: 'Die man ontvangt zondaars en eet met hen.' Zoiets zou je in hun ogen niet moeten doen. Dat is verwerpelijk.

Voor Jezus is die opmerking kwetsend, want het miskent wat hij doet, oog en hart hebben voor mensen die buiten de boot vallen. Die gefaald hebben, een misstap begaan zijn. Dat is toch prachtig!

Jezus laat zich niet verleiden tot een botte reactie, schiet niet uit zijn slof, maar begint met het vertellen van verhalen, drie waarvan wij de laatste hebben gehoord. De eerste gaat over een herder die een schaap van zijn negenennegentig schapen kwijt is, de volgende vertelt over een vrouw die een muntstuk mist van die tien zij had. Het derde verhaal is over een vader die zijn zoon verloren heeft. Wie zou niet op zoek gaan in zulke situaties? Aan de Schriftgeleerden en Farizeeërs is het om te bedenken wat dat voor hun kritiek betekent. Nou, dat is dat zij die beter hadden kunnen inslikken: er is niets mis met dat Jezus eet met zondaars.

Ook voor Paulus is de kritiek die hij krijgt, onterecht. Hij reageert op opmerkingen niet met aansprekende verhalen, maar neemt ons mee in een gedachtegang. Dat is minder toegankelijk dan zulke vertellingen, maar daarmee niet minder waardevol.

Paulus wordt aangevallen door een aantal leden van de gemeente te Korinte. Hun kritiek is dat hij onbeduidend is. Hij heeft geen flair, is niet charismatisch. Stelt niet zoveel voor. Daaraan koppelen zij voor zichzelf de conclusie dat zij zich niet zo veel van die man hoeven aan te trekken...

Die opmerkingen laten Paulus niet koud, al hij reageert er voor zijn doen best gematigd op; in andere brieven van zijn hand horen wij hem nog weleens tekeergaan. Paulus was een pittige kerel. Al kan hij het in ons gedeelte laten om te sneren: zijn tegenstanders vindt hij mensen die zich voor laten staan op uiterlijkheden. Dat is natuurlijk geen compliment...

De apostel schrijft dat hij zich niets gaat aantrekken van kritiek die hij krijgt. Hij is niet van plan om te laten dat hij weldegelijk wat voorstelt. Ook hij kan bijzonder dingen, maar daar wil hij het niet over hebben. Wat hem leidt, is dit: 'Wat ons drijft [motiveert] is de liefde van Christus, omdat wij ervan overtuigd zijn dat één mens [Jezus] voor alle mensen is gestorven.'

Waar Paulus op doelt, is dat Jezus zelf niet in de wereld was om gediend te worden. In mijn woorden: Jezus hield zich niet bezig met uiterlijkheden, gaf daar niet om. Hij was er om te dienen. Jezus toonde zelfopofferende liefde, was geheel gericht op anderen. In die lijn ziet Paulus zijn eigen taak: hij moet en de gemeenteleden met hem n leven zoals Jezus deed, gericht zijn op anderen, met zelfopofferende liefde. Daarom is die kritiek in zijn ogen zo misplaatst en onterecht, want hij gaat in het spoor van Christus.

Nu is het eigen aan Paulus dat, als hij eenmaal op dreef is, hij doorgaat met ideeën en gedachten te spuien. Zo geeft hij in ons gedeelte toe dat hij zich ook een keer verkeken heeft. Geheel van zonde vrij is hij niet. De apostel heeft onterechte kritiek gehad. En niet op de minste, maar op Christus zelf. In zijn woorden: 'Daarom beoordelen we vanaf nu niemand meer volgens de maatstaven van de wereld; ook Christus niet, die we vroeger wel volgens die maatstaven beoordeelden.' Hoezo Christus beoordelen?

Wat hier speelt, is te verduidelijken met de gelijkenis over de verloren zoon. Een opvallend figuur in dat verhaal is die oudste zoon, die man die moppert tegen zijn vader. Het kan toch niet wat z'n vader doet? Zijn broer die tegendraads leefde, zomaar wat deed, wordt zo gastvrij weer thuis ontvangen. Dat hoort toch niet? Dat moet zijn vader toch weten?

Paulus is tot de ontdekking dat hij lang op die oudste broer leek, die klaagde, die vond dat het niet zo kon. Waar hij zich aan ergerde, was Jezus. In zijn ogen was het onmogelijk dat in Jezus God aan het werk was. Het kruis was hét bewijs daarvan: de beloofde redder zou niet op zo'n manier sterven. Dat paste gewoon niet. Op een negatieve manier had hij Jezus beoordeeld en kritiek geuit op allen die Hem volgden.

Doordat Jezus aan Paulus verschenen was, was hij tot een radicaal ander inzicht gekomen. Zijn kritiek bleek onterecht te zijn. Het lag heel totaal anders en hij roept het de gemeenteleden te Korinte toe: 'God heeft in Christus de wereld met zich verzoend.' De Heer heeft ervoor gezorgd dat het in Jezus goed komt tussen hem en heel de wereld.

Met die boodschap trekt Paulus rond, en verkondigt het aan wie het maar horen wil: laat u met God verzoenen! Zie hoe God de hand heeft gereikt in Jezus. Die blijde boodschap heeft voor hem ook een praktisch kant: kijk uit met kritiek. Houd het voorbeeld van Christus voor ogen, zijn zelfopofferende liefde.

Uiteindelijk lijken de beide gedeeltes van vandaag, het verhaal van de verloren zoon en die woorden van Paulus, sterk op elkaar. In de gelijkenis worden wel andere woorden en beelden die gebruikt worden, maar de strekking is dezelfde. Weet van die ruimhartigheid van de vader en let op dat je niet op die oudste broer gaat lijken.

Lang geleden is die gelijkenis over die zoon verteld, heeft Paulus zijn brief geschreven, maar aan kracht en actualiteit hebben beide stukken niet ingeboet. Ook nu blijft het een uitdaging om anderen onbevangen te zien, want wij denken zo snel iets, vinden er wat van en laten het ook merken... Daarbij niet altijd lettend op hoe je zegt.

Sommige dingen zijn denk ik wel met het menszijn gegeven, zoals dat wij een oordeel vormen. Dat zit in ons, maar wij hebben wel keuzes. Hoe je daarmee omgaat: gooi je alles eruit of let je op je woorden. En ook: durf je anders te gaan kijken. Je zet iemand snel vast in een hokje en diegene mag er niet uitkomen, uitbreken.

Beide gedeeltes moedigen aan om anders te kijken, om te oordelen vanuit andere maatstaven: niet naar de wereldse richtlijnen, maar naar het voorbeeld dat Jezus ons gegeven heeft, zijn dienende liefde voor anderen. In de wijze waarop Hij geleefd heeft ten einde toe, zijn dood aan het kruis. Dat is de leidraad.

Wat ons daarbij helpt, is dat wij ons bewust worden van die vader in de gelijkenis die zijn zoon van harte ontvangt, van wat Paulus de Korintiërs toeroept: 'God heeft in Christus de wereld met zich verzoend.' De Heer reikt ons in Jezus Zijn hand en nodigt ons uit om die liefde te aanvaarden. Dat wij ons geliefd mogen weten, opgenomen zijn in Zijn goedheid. Met onze kwetsbaarheid en machteloosheid. Met al die dingen waarop anderen ons afrekenen worden wij met God verzoend. En dat is genade.

Nog even over dat voorval bij de koffie, ik was helaas niet zo wijs als Jezus dat ik een mooi verhaal vertelde, omdat ik het niet eens was de kritiek van de man op mijn zingen. Ook had mijn reactie weinig weg van die van Paulus, die prachtige woorden spreekt over verkeerd beoordelen en verzoening. Ik antwoordde lelijker. 'Of jij zo mooi zingt,' bitste ik en kwaad ging ik naar huis.

Toen ik halverwege was, stopte er een auto. De man van de opmerking stapte uit en kwam naar mij toe. 'Sorry', zei hij, 'dat had ik niet zo moeten zeggen... Dat was niet goed.' Ik heb ook mijn verontschuldiging aangeboden voor mijn reactie. In die verzoening daar op de stoep zit voor mij wel een echo van de verhalen van vandaag.

Gelukkig heeft daarna niemand meer commentaar gehad op mijn zingen en anders weet ik door Jezus en Paulus wat ik moet doen...

Amen